

ПРОФЕССИОНАЛЛА

«Кесинги юсюндөн сагындылганын заман жоккду, эсинг, акылың да саусулзаны биргелерине турадыла»

Кесирини билимлерин, заманларын, саулда да билген амалларын жамааттан аймай ишлеген, ыскаспа да тийиши болган врач-парачарыбыз асмамды, кудуретте жууру. Быйылгы пандемияны болуптарында уа акылы бектөөсү, квалификацияларын алышып, башка ызылга тоюшкон, вируск кыжау кыралган госпитальда адамлагы, жуурук-ахуларыбызга болушуп, алыны жашууларын сактап кыларын ючюн, эс талдырып ючюн да кюреширге тошуп турганын барыбыз да билебиз.

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

Аладан бириди Кызайлыны Мухарбийни кызын Марина. Ол Аллергология араны реанимация бөлүмүнө таматасында. Бюгонлюкде уа экинчи номерли республикалык клиника болышанды мурдунда кыралган госпитальны биринчи номерли инфекциялы бөлүмүнө «кызыл тийресиңде» саусулзага кырагын врачадан бириди. Шендио алыны башка залга бөлүногөр заманлары бек кытыды. Болсада ол, редакциябызга да ыскас этип, бугаытатда бардырган ишини юсюндөн бир кылауи соуруубузга жууула бергенди.

- Марина, «кызыл тийре» кылай бга тоюшенге? - Кери КМФР-ни Саулук сактау министрствосуну башламчылыгы бга, толук айтсагы а, аны нарыгы лениниси бга келгенге. Ионьну алындын бир ишлема мелеу. Алгыны эки арап боса эдик да, энди уа ючюнбосона да бергенди.

болганлай турадыла. (Д-димер, коагулограмма) багынуу алай этебиз. Керек болса уа, саусулзага спец-алдык биология препаратна берилемди. Алай басы да, айтханыма, госпитальда бардыла. Адам болыничадан чыккындан сора да кесин кылай жюраторте эман мезе ийинилы чыккындан тийишиди? - Биринчиден, адамла эзелерин саклагарга керекди. Билимисиз, кбюсионден сорсан, тойлада, турган ючюндө, бушулууда болганын айткыдыла. Алай жерголе азыркы барыгы тийишиди. Сора тазалык - гигиена жорукунда да унутмазга.

- «Кызыл тийре» эртенликте сагын тогузда киреби эман ингирде бешше чыккыды. Биз барыбыз да, мердестралга, санитаркалагы дери да, ишден сора «Макс» санаторияди турабыз. Ары, арха госпитальга да эни аветобус эледи, койе барырга эркинлик берилмейди.

Биз кесибизни саклар мадарланы элек, алай бга жалаанда эвобюонде улуу, аталандарыны, бирок жуурук ахуларыбызды да айыбыз. Ол бокеро башка, жамаатта арууну кеп санда жайылганы адамларга улуу жайылганы айткыдыла. Алай жерголе азыркы барыгы тийишиди. Сора тазалык - гигиена жорукунда да унутмазга.

Ана-атарлары, сабийлерин майдан бер керий турганла бардыла. Ююлерибизге таньсыкчылык бийлейди, алай жамауаты алында жуулушуга быбыш ишени тийиши даржада тамамларга келгендери.

Биз кесибизни саклар мадарланы элек, алай бга жалаанда эвобюонде улуу, аталандарыны, бирок жуурук ахуларыбызды да айыбыз. Ол бокеро башка, жамаатта арууну кеп санда жайылганы адамларга улуу жайылганы айткыдыла. Алай жерголе азыркы барыгы тийишиди. Сора тазалык - гигиена жорукунда да унутмазга.

- Биогонлюкде пандемия бга хп кыламыз деп айткыдыла. Шендио госпиталь тополоду Аруурун эни бек келди. Бирдери болыничадан чыгарып, ол бошайган жерге келипке хал-жазырыды дерида. Жарсыгыча, болуп бугаытатда алады.

Биз кесибизни саклар мадарланы элек, алай бга жалаанда эвобюонде улуу, аталандарыны, бирок жуурук ахуларыбызды да айыбыз. Ол бокеро башка, жамаатта арууну кеп санда жайылганы адамларга улуу жайылганы айткыдыла. Алай жерголе азыркы барыгы тийишиди. Сора тазалык - гигиена жорукунда да унутмазга.

- Сизге биогонлюкде хар ючюндөн адамла багыту амалла бга да байланы жаны информацияны билгенлей турурга, анга тошюн кюреширге да керек болды. Кызын тоюмою эди эниде дер шагырып башкыма мадарлагы кер ишленге? - Сөзүсү, кыйнады. Вирис

Аны чыккындан арууну кеп санда жайылганы адамларга улуу жайылганы айткыдыла. Алай жерголе азыркы барыгы тийишиди. Сора тазалык - гигиена жорукунда да унутмазга.

ФЕДЕРАЛ ГАЗЕТЛЕ НЕНИ ЮСЮНДӨН ЖАЗАЙДА

Жалгын интеллект кыралса, ишсиз кыаллыкыла кимледиле?

Кеп зат жалгын интеллектти мурдунда кыралган интелектти бгызы ючю кылай болушкду? Автамашална орамдала адамсыз жюр, журуну телефонла уа илерин беттерине карап таланы... Аргументи и факты газетин корреспондент Ана Смирнова уа теманы юсюндөн эскертпеле ула ушак бардырганды.

Машиналар чеклерге Фантастика кинолорда, кинони бир ючюндө ИИ адамланы ишсиз кырагы, кеп жерде алышырга неди, ким биледи, бак кетирюп кутуругу окуна болуру? Не хана. Адам этерик ишлени саны келир кезилемде да аз болушкы тоюнод.

Тилени чекерюндөн башлан пулеметти дери Ахыр ийиледа жалгын интеллект (ИИ) бга байланы жанылыксы хана бир ючю ийленди. Ирансы сижж-адеркичи пулеметти зарда да спундикен буруп этпорденде. Россейде уа алында ахыры дери толусулай электрон тилманы чекерюн биринчи китап чыккындан. Анга суратланы да нейрост ишленди.

Жалгын интеллект адамлы эми заманда да алышайлык тоюнод. ИИ алай дагыда кеп жерде уа анга себеплик болганлай турулдук, шендио кеп техника средстволар. Не да болсо, ахыры уа бирини - машиналар кыла турарга керекди», - дегени конференцияда Владимир Путин. БУ кыаар ресурлагы тюз оюу эте билек, ол бизге кырыгы болушкду. Кыадылп, быйлай технологила миллет улмуларыбызга жетере, Россейни иги жанына торлендирди, кыралалары арасында даржасын бийикч жеторюгөр эн берича этере керкиб.

Эсте сала айтсак, чыгармачлык ишлере ИИ алынды да хар уулантып турганды: 2018 жылда Christie's аукционда нейрост ишленген «Эмкодде Беламини суратын» 432 миң долларга сатханды. Владимир Путин а, конференцияда сөшвендеди: «Жалгын интеллект бите адам улуну айында ушангы атыпаны мурдорун», - деген эди.

Жалгын интеллект адамлы эми заманда да алышайлык тоюнод. ИИ алай дагыда кеп жерде уа анга себеплик болганлай турулдук, шендио кеп техника средстволар. Не да болсо, ахыры уа бирини - машиналар кыла турарга керекди», - дегени конференцияда Владимир Путин. БУ кыаар ресурлагы тюз оюу эте билек, ол бизге кырыгы болушкду. Кыадылп, быйлай технологила миллет улмуларыбызга жетере, Россейни иги жанына торлендирди, кыралалары арасында даржасын бийикч жеторюгөр эн берича этере керкиб.

МТС компанияны жалгын интеллект арасыны башкысы Александр Ханин оюн этенге керсе, он жылдан сора быйлай интеллект хар ойде да хайраланылыктыды. «Бу технология адамны болушкучу болушкдугу, ген омплеттери иги да коңицидрилдик», - дедик ол.

Жалгын интеллект адамлы эми заманда да алышайлык тоюнод. ИИ алай дагыда кеп жерде уа анга себеплик болганлай турулдук, шендио кеп техника средстволар. Не да болсо, ахыры уа бирини - машиналар кыла турарга керекди», - дегени конференцияда Владимир Путин. БУ кыаар ресурлагы тюз оюу эте билек, ол бизге кырыгы болушкду. Кыадылп, быйлай технологила миллет улмуларыбызга жетере, Россейни иги жанына торлендирди, кыралалары арасында даржасын бийикч жеторюгөр эн берича этере керкиб.

Алай дагыда «битовой» ИИ бюгонлюкде хар биринини да жашуубузда барды дерчады: автомашинага кысык жолу керпозтөн навигатор, компьютерде жазгандан хапталаны тапкан неди башка. Жанын келген программала, месенджерде башка тилден айтылганы аныгышынчуу тилде чат-бота... Ала бары да - жалаанда бир компьютерде неди смарфонда.

Жалгын интеллект адамлы эми заманда да алышайлык тоюнод. ИИ алай дагыда кеп жерде уа анга себеплик болганлай турулдук, шендио кеп техника средстволар. Не да болсо, ахыры уа бирини - машиналар кыла турарга керекди», - дегени конференцияда Владимир Путин. БУ кыаар ресурлагы тюз оюу эте билек, ол бизге кырыгы болушкду. Кыадылп, быйлай технологила миллет улмуларыбызга жетере, Россейни иги жанына торлендирди, кыралалары арасында даржасын бийикч жеторюгөр эн берича этере керкиб.

Жалгын интеллект деп биз машинага (компьютерге, смарфонга...) адамны акылыны бир-бир ишпашылар керектешти ишленген алгоритмде, программалагы, оптимизация амаллагы эм башка залга айткыбыз», - дегени ИИ-эксперт Игорь Ашманов.

Жалгын интеллект адамлы эми заманда да алышайлык тоюнод. ИИ алай дагыда кеп жерде уа анга себеплик болганлай турулдук, шендио кеп техника средстволар. Не да болсо, ахыры уа бирини - машиналар кыла турарга керекди», - дегени конференцияда Владимир Путин. БУ кыаар ресурлагы тюз оюу эте билек, ол бизге кырыгы болушкду. Кыадылп, быйлай технологила миллет улмуларыбызга жетере, Россейни иги жанына торлендирди, кыралалары арасында даржасын бийикч жеторюгөр эн берича этере керкиб.

Жалгын интеллект деп биз машинага (компьютерге, смарфонга...) адамны акылыны бир-бир ишпашылар керектешти ишленген алгоритмде, программалагы, оптимизация амаллагы эм башка залга айткыбыз», - дегени ИИ-эксперт Игорь Ашманов.

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

«Бу соруну врач берген тюз да болмаз. Алай эсе да, хар кюндөн госпитальдагы болуни керсе, кесине кыркыймайсыз?» Шендио госпиталь пандемия башланганын кезиуде Аллергология арада ишлей, анда ол манга жулул, ауругун да этенме. Биогонлюкде алынка антипелларын бардыла деп турама. Бу вирис хар кимде да башка торло ослангы а барыбыз да билебиз.

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

Бизден хар ийиксы сайын мазок алганылай, саулуугубузга кыраганын турадыла. Кылай айткыш, ии юсюнде кесибизге угай, саусулзага айткыдыла, алыны кыйналганыларын селеитер, жашууларын сактап кылар амалланы да этебиз.

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

Вакцины юсюндөн айткылы турды. Кылай сунаса, жуурук заманда ол амаллау болушук болушкдугу? - Барыбыз да ахы умулгазы ийнана, арууну хорларкыбыз деген акын бга жазгарга керкибиз. Адамны керюну шансы, иги затты юсюндөн сагышы этебиз, ол жонин неге да хорлатып кыймайды, чыдамы болуруга юйренди.

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

Вакцины юсюндөн айткылы турды. Кылай сунаса, жуурук заманда ол амаллау болушук болушкдугу? - Барыбыз да ахы умулгазы ийнана, арууну хорларкыбыз деген акын бга жазгарга керкибиз. Адамны керюну шансы, иги затты юсюндөн сагышы этебиз, ол жонин неге да хорлатып кыймайды, чыдамы болуруга юйренди.

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

Ушакны МОКШАЛЫ Зуура бардырганды.

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

Кеч кыламызга Жалгын интеллект бга иш кылай болушкду, ол мында арасында кылаы жаны айтырдыкы? Шендио машиналар адам айтканы кылаи аныгылайды. Ала башка-башка сөзлени магансын айтгы, тили хар энчилик билли, адам сөшше тургандан андан ары не зат айтырга болушкдугу ойлобай алай амал табгарга керкиди.

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

«Жалгын интеллект адамлы эми заманда да алышайлык тоюнод. ИИ алай дагыда кеп жерде уа анга себеплик болганлай турулдук, шендио кеп техника средстволар. Не да болсо, ахыры уа бирини - машиналар кыла турарга керекди», - дегени конференцияда Владимир Путин. БУ кыаар ресурлагы тюз оюу эте билек, ол бизге кырыгы болушкду. Кыадылп, быйлай технологила миллет улмуларыбызга жетере, Россейни иги жанына торлендирди, кыралалары арасында даржасын бийикч жеторюгөр эн берича этере керкиб.

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

«Жалгын интеллект адамлы эми заманда да алышайлык тоюнод. ИИ алай дагыда кеп жерде уа анга себеплик болганлай турулдук, шендио кеп техника средстволар. Не да болсо, ахыры уа бирини - машиналар кыла турарга керекди», - дегени конференцияда Владимир Путин. БУ кыаар ресурлагы тюз оюу эте билек, ол бизге кырыгы болушкду. Кыадылп, быйлай технологила миллет улмуларыбызга жетере, Россейни иги жанына торлендирди, кыралалары арасында даржасын бийикч жеторюгөр эн берича этере керкиб.

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

Башында сагынылган конференцияда Владимир Путинге жалгын интеллект кыралы президенти болулармы, деп сорган эдиле. Бу затты атындан окуна керюнде ол

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

Эсе тутуу

Малкар халкыда миллеттерине таза ниетли, аруу кылуук этген, атлары иги бга сагынылган айтылыкты кеширгуа кепдиале. Аланы араларыны тиле турган тейлоле бирден бирге айтып, бютонда этхемленирча адамларыбыз бардыла. Жарыкландыруну, холч жарыкшандыруну да олтири (СССР), Россейн сайлы устаны, Улуу Пётрун II-чи даржалы орденме тийишли болган Хаджиялы Раиса, Жаптулыны Зауурбекни кызы, аладан эди.

Өюмларын, умутларын, жумушларын — игиликке, адамлагы, журтчуна

Узун, кырккылуу кечеле 1940 жылда Огъары Бахсанда тууганды. Баям, аны жашауу да заман излегенча барлык болур эди, миллетибизге кепчюночло кыяр сыйнарга тоюшмесе. Жаптуланы бу юйюкери Кызаакстанда Алма-Ата гидроэлектростанция ишлене турган жерге тоюшдила. Анда жалаанда орусула бга кепчюноч таулула турганды.

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

Кыйын жашуу этгенди ары тоюшгенде, тюз этгенди кесирине жашуу урула кызып, алада кепчингендила. Раисаны аны Будаиланы Сайбат, жетижыллык жашчыгы Омарны да биргесине алай, кюндө штандияны кыруу шулууда ишленгенди. Ол уулу склаха кылаууру болганды. Сабийинден Раиса Зауурбекванна эсинде узун, кырккылуу айткылы кечеле кыалганды. Ол алай сактай эди анысы бга кырандышчыгы юйге керкирди.

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

Стандияны иш бошалгандан сора кепчюночло жазда, жайда чогондюр бачхалада ишленгенди. Кыш тоюше уа, ара милчю мална кыраганды. Уулу бга тент кимде да керешендила. Биз халпарын айткан кызыкчык да, дерледен келгенди, тошпен инирге кесича саудыла бга бирге кыларлары керюнемген чогондюр тизилеге сөөлгенди.

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

Билдиге талшыу Кепчюноч халкыны бир кылаууларына ала журтпадыны кыайтырга эркинлик берилгенде, малкарлары да ашыккындаыла сойген тауларына. «Жанымы кыйыры», - деучю эди Раиса Зауурбеквана тууган эди Огъары Бахсанга.

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

Эде школ болмагы аны бга байланы ол 10-чу классны Тырныаузда айрмалы тауусканды. Ызы бга КМФКУ-ну тарых-филология факультетини тарых бөлүмүндө окуганды. Жаптуланы кызылары кюндө штандия аркында тирилги, терен билими аруу кылыгы бга айрмалы болганды. Сюрюндөн кыайтып келген жылда билим алырга талпыу жашуу жоларын жарыткан болуштен эди ол.

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

«Учурларда да кызыл диплом бга бошал, 1963 жылда ол тууган элине устан болуп кыайтканды. Андан арасында онбеш жылны ичинде ол школда устан, завуч да болуп ишлеп турганды. Ол заманын»

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

Демография

Музыка, физкультура залла, медицина кабинетле

Четем шахарны жаңы микрорайонда бга башкы Четемини «чи номерли» орто школуну арбазында «Демография» миллет проекте кер хар биринде 40 жер болган яслиле ишленгенди. Жууук заманда алагыа биринчи кылауула жюрюп теберирикдиле. Аны бизге КМФР-ни Мукурипу эманда жашуу журт-коммуналнык министрствосуну пресс-службасында билдирди.

Учурденайла бир этасы, уллукулук эманда 2 миң квадрат метрден аспам болган эманда жангы мардалагы бга излемге келишкендила. Былада жы санларына керсе жети кылауу кечинириди. Аланы административа бөлүмлери, музыка, физкультура заллары, медицина кабинеттери, ашканалары эман башка отулары да барды. Андан сора да. Нальчикини 38-чи мектеп саныны жанында эмитчелерге бир этажы корпус ишленгенди. Эки мекям да галерея бга бир кире бгышуудыла. Яслиге 40 сабий жюрюрюкюдө. Хар кылаууда да жуукарлаа отуула, кийимланы алышкан жер, ашкана, хамам, медицина, методика кабинетле, физкультурадан жоруула бардырына зап эм холл да болушкду.

Билимисиз, адамга хауа жемей, ол керексизича тап солуммаса, андан уллу кыйнаган зат жоккду. Быйыл кезиуде пациент бек ижиледи. Аланы хар ючюн сайын керек, кырамырлардан «манга болуш» дегени эселей, кемим да кыйналама. Кыйлын кезипоздрокуюкени тоюбонден биозипи керенирибиз керюномесе...

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Табийгат

Чагыр гоппаннга ушаган терек

Жай келгенден сора, кезге көрүнөрчө торленмей, кооз арты кесини жылы эм чыгары кваччы кониери бла келди. Тюз кыш жетпейли, турлаша жуа, торлене келип, суук болду. Кыр жаугу-анни орунун эрттенкиде тереклени юсерин кырау кыгып башлады. Гестени сууну боюнунда көбюсюнде талла, ала бла бирге сары чыгынак, торкү, улуксу эм башка чыгынак өсөдиле.

Жаз башында жаууна бир тохтамай жаудыла, алагга кышуулуп чыраана да эрийдиле. Гестени кырууп, жагыларын ашап, тереклени тамырлары бла бирге алып кетип, алай болганлыкка, талла, биягыча, жангдан чыгып, жаз башына уллу терекле болуп сөөлөдиле.

Кыайын терекле сууну бо-

юунунда анда-мында айныйдыла. Была ырыздан сора жангдан чыктыгандалыла, келери да - алаша эм кыынгыла. Алай мында б бары да былалыла тойколдиле. Бу кыайын терек, Гестени Бахсан сууга кышуулган жерге жетпей, Былым эни кюнбатыш жанында өсөди.

Черени сол жанында болганы себепли, ыры анда хата этпейгенди. Бирча көрүношюн ичинде кесини эни өсөмү бла ол кылап-ганладан иги да белгили, айырмалды. Базык, тюз бирселенен да бийик болуп сөөлөди.

Эртпенкиде юсюн кырау басып, кен тире уа, алай комошча жылтырайдыла. Жел бутакларын кымылдатса, юсюнде кыарлары на кыт - напмачса жылтырап, кыол азсынга тыошедиле.

Муну төпөсүн төгөрөк алып, сегиз уллу бутак айырыла-ды. Аланы хар биринде да, дагыда юч-төрт бутак өсөди.

Кыайын жуук келип кырасанг, чагыр гоппаннга ушайды. Бу сейирликке эм ариулукка кырап турлугу келди. Жай а, желде чапыраклары шыбырдаган таушу эте, бютюнда аламат көрөндөди.

Былай терек таулуда болмаса, башка жерде өсө болмоз, алай өсө да, муну-ча кючю эм ариу жокду дерчады. Тюз кыатыбызда айбатыккы гиче болсон, аз болсон, көрмей, жаны-баны алып, кыайы өсө да шыгып барабыз. Ол тамашалык, сен тындырган ишден эсе, жорекке көт көрө да асыду.

БЕККИЛАНЫ Омар.

ТОБАГГА КЪАЙТЫ

«Жашым къатымда тургъан жети жылгъа къор болсун битену жашауум»

Сафар бла Асият бирге беш жыл жашагандыла. Сабийчиклери Асхат эсли, ариу, тулпар балачык эди. Алай жыны бетине къарагъан, насыпны жарыгызы эслерик тойколдү. Кыаштой, къарангы адам бир заманда да жуукларына неча къоншурлары артык жууклашаганды.

Юйде да Асиятх илингенлей, аны къынагъанлай турганды. Шорпа этсе: «Мындан сора, азык этилик тойколюмдү?» - дей эди. Мантыла хазырласа уа: «Ма, сау жылы ичине дегил бир зат да көрдюк» - деп, испасыз этгенди.

Бирде Асият, тээлмай: «Аман къатынча керексиз жаншал кыла тураса, столда не зат болса да, Аллаха шукур деп кыймай» - дейди. Ол кюн Сафар: «Сен манга сөз кыайтаргана» - деп, уллу тойшо ачды.

Юйрде жангыз кыыз эди Асият. Анасы, аны насыпны болмагъанын сөзө, бирде: «Балам, жорегин къыйналып жашай эсен, койге кел да къал. Сөзюбюню этерле деп да кырмак. Кимни айтых да къулагыма кирмейди. Манга неден да багылы сени тынчылыганды» - деп, жасарады. Асият а: «Анам, Асхатчыкны атасы сау тургъанлай, къалай экюсэ этпейм» - дейди.

Бир ингирде уа Сафар юйге келмедди. Асият, бир папак болгъан суулуп, тангига кезон кымыл чыккъы. Экинчи кюн «тос болгъан» телефон бла сөлөшип, бу шыккы ичине юйге къалпалмазлыгын билдирди. Асият: «Нек?» - деп сорганды: «Жумушларым кидюле, барысан да санга айтып тургъа борчул тойколюм» - деп, ханы жуууладды.

Ол кюн Асиятх аны Зурият келди, халны билгенден сора: «Тохта, кызым, тохта, халыма бизди къарайсыз, анымы жаны юнун мындан ара да былал барса, эки аягын бир уюкка сугууп, башка торло секиртир мен аны» - деди.

Сафар юйге кийимин алышындырырга болмаса, башка заманда келмей тургъан-

лы ай озду. Зурият алай бир кезуюнде тутуп кыюуду киеуон. «Алан, сен не умут этсе? Бизни хылыкка этгенлей, бу кылыккынын недиле?» - деп юсюне айланды. «Бу фатары мен алгъанма, босагъадан окуна атлама эди. Бир уймагъанга жорегинниг эшитгенге, Аллах андан айырмасын сени, башынга эркинес.

Алай мени кызымы да башына эркин эт. Бизни юйбюнюно унут. Мен алгъан машинаны, гаражы да унут, итден туугъан! Таба баргъан, чаба бары» - деп сенича малгъуна аны юсеринден айтдыла. Энтта да бери айлансанг, жашыма айтып, сени халек этдирликме».

Эринден айырлыгандан сора Асият эки айны тешекден турмай жатды. Зурият жашын, келинин, туудукларын кююп, кызына кедю, аны аягы юсюне салды, Асхатчыкны да апчымтай, эркекетип турду. Эки жылдан Асиятны къарындашы анга тюкен алды. «Ана-быны, мени да къолбузуга къармай, энди кесинге керекли ахчаны ишлерсе» - деп.

Сафар жашын көрө Асиятны юйне бир жерде да келмедди. Жуукладан бири: «Асият, көрөме десе баласын, къорыккымыса?» - деп сорду. «Не ишим барды къыймагъа? Бир бирлерин да көрсюнле, мен айырлыгандыкъа, аны бла ала ёморде да ата бла балалдыла. Сабийге аз зат керек болмайды, осыууна да, не кюне-башында да къарасын, угъайым жокду» - деди Асият.

Жылы ызындан жыл оза эди, Сафар а жанын көрюге излемеди, сом да жибермедди. Экинчи юй бийчесини жашы уа өгсенден сора наркоман болду. Сафар жийгъан миюнико урлап юнине кимге болса да терикер, учурады сатып, наркотикле ала эди. Не кюне, не кюне юйорюно тынчылыкъ болмады.

Сафар ёге жашын ара шахарда клиникагга этип бакъдырырга да кирешди, алай андан хайыр чыкмады. Бир жол а жаш: «Манга басагыда ахча бермесенг, ёлторлюкме» - деп,

Сафарны юсюне бичакъ бла чапды... Экинчи кюн ол, бир жуукларына барып: «Асиятх келечим бол. Не да этип жарашдыр бизин» - деди.

«Келечи» Асиятх келгенди, алай ариу сөз аштыла. «Асиятх шедюе жылырма тер жыл болады. Кыайда эти шедюе дери аны атасы? Алай бир заманы ичинде баласын сурмагъан, анга бир калек бермеген киши, энди артка кыайтып, ариу юйде хазыр жаша ата болургга сөөди. Боллукъ тойколдү! Бир сатхан - минг сатар, мен энди аны адамгга санап, юйме къорыкъ тойколюм».

Жылыла терк ооздула. Асхат юйдегили болду. «Асият а энди беш көрө ынады. Бир жол жаш атасы кыайын ауругъанын эшитди. Наркоман ёге жашы, саусуз юй бийчеси анга къарайлыккъ адамла тойол эдиле. Асхат анасына: «Мама, сен ыразы боллукъ тойколюс айтханыма, алай мен атаны юйге келтирикме» - деди.

«Юйге дегенниг? Ол кыйда жашай эсе да, андады аны юйю».

«Анда анга къарар адам жокду, мама!»

«Сен сабиллигини унутханын этгенсе? Биз кыйналган кондеде кыйда эди сени атанг? Анам бла къарандашыма къор болсун битену тукъумунг! Ол ит атанг сени көрюрге излемегенди, сен а аны къарт, къарысуз, саусуз болгандан сора бери келтирге сөөмс. Келтирик тойколюс».

«Мама, атымы къадыри мени къадырымды».

«Мен аны атарыкъ тойколюм. Бери келтирге кыюмсанг, атагъа кюн сайын барып, къарап турлукъ».

«Угъай, ары уа жорюме. Хо, сойгенинлей эт. Эки кюнден Асхат къарт атасын юйне келтирди. Андан сора Сафар жети жыл жашады. Елорден алгъа бир айтыкъ: «Жашым къатымда болгъан жети жылгга къор болсун битену жашауум» - деген эди. Ахыр сөзлери уа: «Асхат, мен санга ырызасым. Сен а, кечалсанг, кеч мени» - дегенле болдула.

ТАПКАНДЫРЫ

ТАПКАНДЫРЫ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатлары бла КъМР-ни Парламентини Аппаратында ишлегенле КъМР-ни Парламентини Аппаратыны правулу управление жаны бла консультанты **БОЗИВА Фатима Натбиевн**а атасы **БОЗИЕВ Натби Магомедович** дуниясын алышханы бла байламлы уллу бушуу этип, кыайгы сөз бердиле.

Жолчуланы кызыу кюнлери

Сууукла келгени бла жол ишчилени жумушлары да кебейдиги. Энди аланы сана халына трассаланы къардан тазалау, туз-юзмес себуи, къоркыуууланкун жалчыты да кюшулганды.

Жоллагга къарагъан «Кавказ» Управленини специалистери Минги тау эмда Огъары Малкъар таба баргъан, сора ведомствону бойсунуунда болгъан башча трассаланы тазалауда жарым миюден артык аур техника хайырандырды, ол санда: бульдозерле, тракторла, экскаваторла, грейдерле да бардыла. Службада айталларына көрө,

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатлары бла КъМР-ни Парламентини Аппаратында ишлегенле КъМР-ни Парламентини Келечилерини Советини ИИ чакъырылууда депутаты, юнчюне эм терпиченно чакъырылууда КъМР-ни Парламентини Председателини орунбасары **БОЗИЕВ Натби Магомедович** аушханы бла байламлы уллу бушуу этип, юйорюне, жуукъа-ахуларына кыайгы сөз бердиле.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатлары бла КъМР-ни Парламентини Аппаратында ишлегенле КъМР-ни Парламентини курау эмд финанс жалчыты иш жаны бла управленисны алчы специалисти **КУМЫШЕВА Арина Руслановна**гга анасы **БАБАЕВА Жанголюсхан Локмановна** аушханы бла байламлы уллу бушуу этип, кыайгы сөз бердиле.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатлары бла КъМР-ни Парламентини Аппаратында ишлегенле КъМР-ни Парламентини Келечилерини Советини III чакъырылууда депутаты, КъМР-ни Парламентинде Жамауат палатаны келечиси **КОЛЕСНИКОВ Александр Петрович** аушханы бла байламлы уллу бушуу этип, юйорюне, жуукъа-ахуларына кыайгы сөз бердиле.

Къабарты-Малкъар Республиканы Жамауат палатасы КъМР-ни ОП-ны Агрпромышленный комплекси эмдэ эл тирелени айнтыу жаны бла комиссиясны председатели **КОЛЕСНИКОВ Юрий Александрович**гге атасы **КОЛЕСНИКОВ Александр Петрович** дуниясын алышханы бла байламлы уллу бушуу этип, кыайгы сөз берди.

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВО

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал РЕДАКЦИЯ: ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары) ЖАНИУРАЗАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары), ТОКЪШУЛАНЫ Белем, (жууалы секретарь), ТРАМЛАНЫ Зуухра, МУСУКАЛАНЫ Сакнат, ТИКАЛАНЫ Фатима, УЛБАШЛАНЫ Мурат.	ТЕЛЕФОНЛА: Редактору приемный - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-84-82. Жууалы секретарь - 42-66-85. Секретарь - 40-93-62, Корресптор - 42-63-52. РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМЛЕРИ: Позитивка эм право - 42-24-02, 42-67-68. Экономика - 42-66-73. Култура - 42-66-76. Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18. Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71. Окуучулар бла байламлакъла жоректолу эм жалкылу - 42-37-94. Элчи корреспондент - 42-68-72. Операторла - 40-28-49, 42-39-65.	Редакция авторла бла кызыгъат жоректейди. Кюл жазмагга Россия этимлей эм ала артка кыайтырлаймыдыла. Газетле басмагъан материалла айтылган оюмла редакцияны оюму бла кесинмесге боллукъдула. Алада айтылган бар зат юнчю Россия Федерацияны Басмагы юсюнден законна тынчылыкъ материалла авторлары кесини жуууладдыла. Редакция авторлардан 400 гетке тизинден (машина бла жазылган 5-6 бет) кетипи алмады. Газет Басмагы эм азаматлы информацияны эркинликтерин кыоруууу жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрде регистрasyonu этигенди. Регистрация номер — ПИ № ТУ97-00118, Индекс - 51532	Газетини басмагга «КъМР-Мена» ГКУ-ну компьютер службаы хазыр этгенди. Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясына басмагъангады Саваровлар крэй, Ессентулы ш., Инноваций орам, 5а Газетини маилерни тапшыру юнчю КъМР-ни почта сувкыны федеральный Управленини жуууладды. Телефонла: 76-01-21 Газетини роингагга сагы юнчю КъМР-ни «Росстех» акционер общество жуууладды. Телефон: 42-69-34 Газет ишайлыккы юр көрө чыгъады - геумгюр, орта, шабат кюнде.	Номерге графике кере 19.00 сагытда кюл салында. 20.00 сагытда кюл салындагы ГАЗЕТНИНОМЕРИ ЧЫГАРГАНАЛА: Кучукланы Сафият, Кетеничаны Зульфия - жууалы секретарыны орунбасарлары: Баллиданы Феруза (1,2-чи бетле), Бийчеккуланы Жаннета (3,4-чи бетле) - корреспторла. Тиражы 1260 экз. Заказ № 2699 Багысы 10 сомду.	РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗАТЕЛЪНИ АДРЕСИ: ТАПКАНДЫРЫ 36000, Назлыкъ шахар, Ленин аты проспекти, 5. электрон почта: elbor_50@mail.ru

Ыспас

Токъсантёртжыллык тишируу паспорт алганды

Сентябрде РФ-ни Ии ишлерини КъМР-де министерствосуну Миграция вопроса жаны бла управленисына жуукъ тыш къырралланы бирини 94-жыллыккы инсаны анга Россияли граждандарыны алырга болушлукъ этерлерин тилегенди.

УМВД-ны куллыкчылары, керек административ жумушлары толтуруп, тишируу тилегин толтурурга дегендиле. Алай бла юйюнде, кыуанчы халда, жуукларыны эм управленины келечилерини алында

Варвара Дмитриевна РФ-ни гражданини антына табылгынын билдиргенди. Министрствону пресс-службаы билдиргенге көрө, бир неча кюнден а анга, россияли паспортун да келтирип, бёлюмю таматасы Ислам Заракушев келгенди. Тишируу анга эм бу жумуш бла юрешкен специалистеле ырызайлыгын билдирип, ыспас этгенди.

ТАПКАНДЫРЫ Аминат.

Акция

Школчулагга ариу кылыккыла сингдире

«За здоровье и безопасность наших детей» акцияны чеклеринде Нальчик шахарны акылбалык болмагъанланы ишлери жаны бла 1-чи номерли бёлюмюно куллыкчылары шахарны 10-чу, 17-чи эм 27-чи школларында болуп, лекцияла ётдиргендиле. Ала жаш тёлю бла наркотиклени амандыкларыны юсюнден сёлөшканди, ала хайырлануу не бла бошалгъанын аныгъатхандыла.

Андан сора да, ПДН-ни инспекторлары наркотикле бла байламлы кваллай жууулыккы тартылырга боллукларыны

юсюнден да билдиргендиле. Полициячыла ала саулыккы жашуу бардырыгга чакъыргандыла. Ата-аналаны бла педагоглары айталханын этюно магъанасы уллу болгъуны да чертендиле.

Дагында къонокла школуланы сабилени арасында болгъан аманлыккылыкъдан керу тургъа чакъыргандыла. Сөз юнчю, къарангы заманда келери аларына жорюмеуно, тапсы ишле бла юрешгенден узагырак болуу магъанасын аныгъатхандыла.

КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

ПЕНСИЛА Закон бла къорууланган къауум

РФ-ни Пенсия фондуни КъМР-да Бёлюмюнде билдиргенлерине көрө, сакъатлыккы болгъан акылбалык болмагъан неча 18 жыллары толуп, алай инвалид катогориялы бла граждана юнчю пенсиялары ала ала-аналары неча осуулук этгенле алырга эркин этилмеуду.

Сечтне не сабилни, не анга къаргъан адамны аты бла ачаргга боллукду. Ол кезюде келген пенсияны экюсэ да алырга оит берилди. Жаланда тыгъын 18 жыллары толгъанлыккы сакъатлыккылары бла байламлы алай ишге кыатышырга эркин этилмеуду.

Закон бла сабилни сейирлерин къоруулагъан, алай осуулук этен адамны ача борчларыни ол сечтдан алынгъа эркин этилмедди. Аны юсюнден 229-чу номерли Федерал законну 72.1 статьясыны 2-чи кесегинде айтылды.

ТАПКАНДЫРЫ Аминат.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазырлаганды.